

Valsts ieņēmumu
dienests

Informatīvais materiāls

Debitoru parādi

01.07.2022.

Ar uzņēmumu ienākuma nodokli (UIN) apliekamajā bāzē iekļauj **nedrošu debitoru parādu summu**, kura:

1) tās apmērā izveidots uzkrājums nedrošiem parādiem, tā ir iekļauta kā izmaksa peļņas vai zaudējumu aprēķinā un parāds nav atgūts 36 mēnešu laikā (60 mēnešu laikā, ja debitoram uzsākta maksātnespējas procedūra) no uzkrājuma izveidošanas dienas vai tam šajā periodā nav piemērojams šā panta trešajā daļā minētais atbrīvojums;

2) tā ir iekļauta zaudējumos (izdevumos), ja pirms tam attiecīgajam debitora parādam nav izveidots uzkrājums un parādu summai nav piemērojams šā panta trešajā daļā minētais atbrīvojums;

3) par to izveidots uzkrājums nedrošiem parādiem, tā ir iekļauta kā izmaksa peļņas vai zaudējumu aprēķinā atbilstoši UIN likuma 9.panta septītās daļas 3. punktam un parāds nav atgūts 60 mēnešu laikā, skaitot no parāda rašanās brīža, kad preču un pakalpojumu saņēmējam bija jānorēķinās ar preču piegādātāju vai pakalpojumu sniedzēju, bet samaksa netika veikta, un parādu summai nav piemērojams 9.panta trešajā daļā minētais atbrīvojums.

Ar nodokli apliekamajā bāzē **neiekļauj** debitora summu, ja nodokļa maksātājs veicis visas atbilstošās parādu piedziņas un atgūšanas darbības un debitors ir Latvijas vai citas Eiropas Savienības dalībvalsts vai Eiropas Ekonomikas zonas valsts rezidents vai tās valsts rezidents, ar kuru Latvija noslēgusi konvenciju par nodokļu dubultās uzlikšanas un nodokļu nemaksāšanas novēršanu, ja šī konvencija ir stājusies spēkā, un ja izpildās vēl viens no zemāk minētiem nosacījumiem:

- 1) debitors ir valsts vai pašvaldības kapitālsabiedrība, kas likvidēta atbilstoši attiecīgas institūcijas lēmumam;
- 2) ir tiesas spriedums par parāda piedziņu no debitora un tiesu izpildītāja akts par piedziņas neiespējamību un komercsabiedrība — debitore — ir izslēgta no uzņēmumu reģistra vai atbilstoša reģistra citā Eiropas Savienības dalībvalstī vai Eiropas Ekonomikas zonas valstī, vai valstī, ar kuru Latvija noslēgusi konvenciju par nodokļu dubultās uzlikšanas un nodokļu nemaksāšanas novēršanu, ja šī konvencija ir stājusies spēkā;
- 3) ir tiesas spriedums par parāda piedziņu no debitora — fiziskās personas — un tiesu izpildītāja akts par piedziņas neiespējamību;
- 4) debitora parāda summa ir mazāka nekā ar tās atgūšanu saistītie izdevumi, bet nav lielāka kā 20 *euro*;

- 5) debitora parāda piedziņa tiesas ceļā nav iespējama lietderības apsvērumu dēļ sakarā ar to, ka debitora parāda summa ir mazāka nekā ar tās atgūšanu saistītie izdevumi, ja iepriekš ir veikti pasākumi parāda atgūšanai, ievērojot nosacījumu, ka attiecīgā debitora parāda summa nepārsniedz 0,2 procentus no nodokļa maksātāja pārskata gada neto apgrozījuma, bet nav lielāka kā 500 euro;
- 6) parāda summa nav atgūta no debitora — fiziskās personas, kura nav ar uzņēmumu saistīta persona, dzēšot tam izsniegto aizdevumu un ievērojot nosacījumu, ka attiecīgā dzēstā summa saskaņā ar likuma "[Par iedzīvotāju ienākuma nodokli](#)" 9.pantu netiek aplikta ar iedzīvotāju ienākuma nodokli;
- 7) parāda summa ir atzīta saskaņā ar kreditoru prasījumu reģistru, kad tiesa ir apstiprinājusi:
 - debitora — juridiskās personas, personālsabiedrības vai individuālā komersanta — maksātnespējas procedūras pabeigšanu,
 - debitora — fiziskās personas — bankrota procedūras pabeigšanu;
- 8) parāda summa saskaņā ar tiesas nolēmumu atbilst parādnieka tiesiskās aizsardzības procesā vai ārpus tiesiskās aizsardzības procesā tiesiskās aizsardzības procesa pasākumu plānā noteiktajam proporcionālam pamatparāda, līgumsoda vai procentu dzēšanas vai samazinājuma apmēram;
- 9) parāda summa nav atgūta no debitora, kura darbība ir apturēta, pamatojoties uz nodokļu administrācijas lēmumu, un tas ir izslēgts no komercreģistra;
- 10) debitors — fiziskā persona — ir miris;
- 11) debitors ir atbrīvots no parāda samaksas Fiziskās personas atbrīvošanas no parādsaistībām likumā noteiktajā kārtībā.

Debitora parādu iekļauj UIN nodokļa bāzē **pēc 36 mēnešiem (vai 60 mēnešiem)**, iesniedzot pārskata **gada pēdējo UIN deklarāciju** un norādot to 6.2 rindā.

1.piemērs

Debitora parāds izveidojās 2019.gada martā un 36 mēnešu laikā tas netika atgūts. Uzņēmumam tas jāiekļauj 2022.gada decembra deklarācijā 6.2 rindā.

Nodokļa maksātājs patstāvīgi ir jānosaka debitoru parādu atzišanas, atgūšanas un norakstīšanas politiku - savā grāmatvedības politikā, lai precīzi noteiktu 36 vai 60 mēnešu periodu.

Ja debitora parāds tiek atgūts, tad nodokļa maksātājs ir **tiesīgs samazināt** taksācijas perioda UIN bāzi vai **atgūt** iepriekš samaksāto nodokli.

2.piemērs

Komersabiedrība 2021.gadā iekļāva uzņēmumu ienākuma nodokļa bāzē norakstīto debitora parādu un samaksāja nodokli, tomēr 2022.gadā debitors šo parādu (1500 euro) samaksāja. Tātad komersabiedrībai ir tiesības atgūt 2021.gadā samaksāto uzņēmumu ienākuma nodokļa summu par attiecīgo debitora parādu. Aizpildot uzņēmumu ienākuma nodokļa deklarāciju, piemēram, uzņēmumam veidojas nodokļa bāze 2000 euro (deklarācijas 17.rindā) un deklarācijas 20.rindā tas norāda atgūto parādu 1500 euro, līdz ar to samazinās maksājamais nodoklis un tas ir 100 euro $[(2000-1500) \times 0,2]$. Gadījumā ja nodokļa bāze būtu mazāka par atgūto parādu 1500 euro, nodokļa maksātājs norādītu deklarācijas 31.rindā to nodokļa summu, kuru tas var saņemt atpakaļ no budžeta, jo ir atguvis debitora parādu, par kuru iepriekšējā 2010.gadā bija jau samaksājis uzņēmumu ienākuma nodokli.

Debitoru parādu iekļaušana ar nodokli apliekamajā bāzē **neattiecas uz** kredītiestāžu un krājaizdevu sabiedrību izveidotajiem debitoru uzkrājumiem vai to norakstījumiem tieši zaudējumos (saskaņā ar Starptautisko Finanšu sagatavošanas standartu prasībām vai Finanšu un kapitāla tirgus komisijas normatīvajos noteikumos paredzēto

uzkrājumu veidošanas kārtību), kā arī attīstības finanšu institūcijas izveidotajiem uzkrājumiem debitoru parādiem.

Valsts ieņēmumu dienests

Materiāls sagatavots: 01.07.2022.

Materiāls pēdējo reizi aktualizēts: 01.07.2022.

Atsauksmes par materiāla kvalitāti vai priekšlikumus tā uzlabojumiem priecāsimies saņemt [Elektroniskās deklarēšanas sistēmas](#) sadaļā "Sarakste ar VID"